

בית מדרש – יום כיפור במלחמה

המפקד,

לפניך דף מקורות לעיון ולדיון ביום הכיפורים עם חייליך העוסק במשמעותו של היום לאורה של המלחמה. יום הכיפורים הוא היום החשוב ביותר בלוח השנה היהודי והוא משפיע באופן עמוק גם על המרחב הישראלי. השנה אנחנו מציינים אותו תוך כדי מלחמה כשכוחות צה"ל נמצאים בהתקפה בגבול הצפון וברצועת עזה ושומרים על דריכות רבה בזירות נוספות. הדיון בקטעי בקריאה נועד לא רק להעמיק את עיסוקנו בתכניו של היום (חשבון נפש, תשובה, סליחה, תיקון וכו'), אלא גם להוות הזדמנות לעצירה ולשיח בתקופה מתוחה, להעמיק את ההיכרות עם החברים ליחידה ולהעמיק את מחויבותנו לשירות הצבאי ולמשימותינו. תוכל לבחור בקטע אחד או שניים המתאימים לדגשים שלך ולאופי המשתתפים, להיעזר בשאלות המצורפות ולהעמיק בהם תוך קיום הלימוד במליאה או בקבוצות קטנות.

"ברצוני להתוודות"

"ערב יום הכיפורים, ברצוני להתוודות, לתת דין וחשבון לעצמי, לתת דין וחשבון לא-לוהים, זאת אומרת – למדוד את חיי ומעשי לעומת האידיאל הגבוה הטהור ביותר אשר עומד לפני, להשוות מה שהיה צריך, לעומת מה שהיה... אבדוק את עצמי, אתוודה.

חטאתי באדישות, בחוסר עשייה, במילים ריקות ללא מעשה, בבזבוז זמן וכוחות, בחוסר התחשבות עם הזולת, בקלות דעת, בחוסר אחריות. אבל דבר אחד נזקף לזכותי: חיפשתי תמיד את הדרך הישרה, השתדלתי ללכת בה והכרתי שזוהי הדרך היחידה שמן הראוי ללכת בה, לא לשם ההצלחה, כי אם לשם הביטחון הפנימי. רבים לועגים לי ורואים בי אידיאליסטית. הם טוענים שאשתנה כאשר אצא לחיים הממשיים. אבל לי נדמה שלא תשתנה גישתי אל הדברים ואל אמונותי למצוא את הטעם שבדברים.

והתכנית לשנה החדשה – לימוד והתעמקות במקצוע, בשפה, וחיפוש הדרך: להיות בן-אדם. אני יראָה שלדבר האחרון התנאים פה קשים מאוד. אך אשתדל, כי זאת היא הדרך היחידה שכדאי ללכת בה. אבל איך? – אחרי שנה אראה אם הצלחתי..." (חנה סנש, משוררת ולוחמת)

- מה מהותו של חשבון הנפש שעורכת חנה סנש? מדוע היא נדרשת לו?
- סנש מציינת את החסרונות והמעלות שלה כאדם לאור האתגרים שניצבו בפניה. כיצד התמודד עם האתגרים שניצבו בפניך לאורך השנה האחרונה?
- בסופו של הקטע מציבה סנש תכנית לשנה החדשה. מה דעתך על התכנית הזו? איזו תכנית היית מציב לעצמך אם היית כותב קטע כזה?

לקחת אחריות על מעשינו

"אחד היסודות של התשובה במחשבתו של האדם הוא הכרת האחריות של האדם על מעשיו, שבא מתוך אמונת הבחירה החופשית של האדם. וזה גם כן תוכן הווידוי המחובר עם מצות התשובה, שמודה האדם שאין שום ענין אחד, שיש להאשימו על החטא ותוצאותיו, כי אם אותו בעצמו".

(הרב אברהם יצחק הכהן קוק, פוסק, מקובל והוגה דעות, מאבות הציונות הדתית; מתוך ספר אורות התשובה, טז', א').

- מה יסוד התשובה לתפיסת הרב קוק?
- למה הוידוי הוא חלק מתהליך התשובה?

שאלות לסיכום

- אילו מהשאלות בהן עסקנו היית רוצה שילוו אותך או את מסגרתך גם במהלך השנה הקרובה?
- איזה זיכרון ניקח איתנו מהשנה החולפת במלחמה? במה נבקש להשתפר כיחידים או כמסגרת?

בית מדרש – יום כיפור במלחמה

חשבון נפש לאומי

"...מה לנו יום הכיפורים?... היה לעם יום מיוחד לחשבון הנפש עם עצמו בתור עם ועם בניו בתור בני עם, לביקורת חשבון החיים, להתמכרות שלמה לתביעות העליונות של הרוח האנושית. חדלו העניינים והחשבונות הפרטיים... העלו על הפרק העניינים והחשבונות הגדולים: הלאומיים, האנושיים, הקוסמיים. חדלה המחיצה שבין הפרטים והצטמצמותם איש איש בפרטיותו - כל הפרטים מרגישים את עצמם בתור אברים בגוף אחד עליון, בעם אחד, בתור אישיות - תאים באישיות אחת עליונה, הבאה לחשב עם עצמה, עם חייה ועם עולמה.

(אהרון דוד גורדון, חלוץ, חקלאי והוגה דעות בעליה השניה. 'לחשבוננו עם הדת', בתוך: "מכתבים ורשימות", עמ' 221-220)

- מהו המוקד של יום הכיפורים לפי גישתו של א.ד. גורדון?
- האם אתם חשים, כמו גורדון, שיום הכיפורים מבטא היותנו כולנו חלק מעם אחד?
- מהו חשבון הנפש הלאומי שלנו, כמשרתים בצה"ל, לאור השנה האחרונה במלחמה? מה המסקנות שלכם?

חשבון, כל כמה זמן?

"כלל הדבר: יהיה האדם מעיין על מעשיו כולם, ומפקח על כל דרכיו שלא להניח לעצמו הרגל רע ומדה רעה, כל שכן עבירה ופשע. והנני רואה צורך לאדם שיהיה מדקדק ושוקל דרכיו דבר יום ביומו כסוחרים הגדולים אשר יפלסו תמיד כל עסקיהם למען לא יתקלקלו, ויקבע עתים ושעות לזה שלא יהיה משקלו עראי, אלא בקביעות גדול"

(הרמח"ל, מסילת ישרים פרק שלישי, בביאור חלקי הזהירות)

- מה החשיבות של חשבון נפש על-פי הרמח"ל? האם הוא עניין חד-פעמי או מתמשך?
- הרמח"ל מדבר על החשיבות האישית של חשבון הנפש? האם לדעתך הדברים נכונים גם ברמה היחידתית והלאומית?
- כיצד ניתן בלו"ז הצפוף להקדיש זמן לבחינת מעשינו ודרכינו?

שאלות לסיכום

- אילו מהשאלות בהן עסקנו היית רוצה שילוו אותך או את מסגרתך גם במהלך השנה הקרובה?
- איזה זיכרון ניקח איתנו מהשנה החולפת במלחמה? במה נבקש להשתפר כיחידים או כמסגרת?